

Politikai, közgazdasági és zsidó felekezeti hírlap.

JÜDISCHE ZEITUNG.

Organ für Politik, Volkswirtschaft und jüdisch-konfessionelle Interessen.

אלגעמיינע יידישע צייטונג

אָרנאָן פֿיר פּאָליטיק, האַנדעל, פֿערקעהר אונד ייִדיש-קאָנפּעססאָנעללע אינטערעסען.

Publication details including address (Budapest, VII., Sip-utca 16), subscription rates (5 korona per year), and publisher information (Grossberg Lipót).

אין אַזעלכעם ווערן דער אַרבעטס-פּאַרטיי דעם בלאַטטעם: פֿיר אַספּעקטן-אָננאַרן: נאַציאָנאַל-דעם 20 קראַנען, האַלב-יאָרליך 10 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 5 קראַנען. פֿיר דאָס אָיסלאַנד: נאַציאָנאַל-דעם 28 קראַנען, האַלב-יאָרליך 14 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 7 קראַנען.

אין אַזעלכעם ווערן דער אַרבעטס-פּאַרטיי דעם בלאַטטעם: פֿיר אַספּעקטן-אָננאַרן: נאַציאָנאַל-דעם 20 קראַנען, האַלב-יאָרליך 10 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 5 קראַנען. פֿיר דאָס אָיסלאַנד: נאַציאָנאַל-דעם 28 קראַנען, האַלב-יאָרליך 14 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 7 קראַנען.

אין אַזעלכעם ווערן דער אַרבעטס-פּאַרטיי דעם בלאַטטעם: פֿיר אַספּעקטן-אָננאַרן: נאַציאָנאַל-דעם 20 קראַנען, האַלב-יאָרליך 10 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 5 קראַנען. פֿיר דאָס אָיסלאַנד: נאַציאָנאַל-דעם 28 קראַנען, האַלב-יאָרליך 14 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 7 קראַנען.

אין אַזעלכעם ווערן דער אַרבעטס-פּאַרטיי דעם בלאַטטעם: פֿיר אַספּעקטן-אָננאַרן: נאַציאָנאַל-דעם 20 קראַנען, האַלב-יאָרליך 10 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 5 קראַנען. פֿיר דאָס אָיסלאַנד: נאַציאָנאַל-דעם 28 קראַנען, האַלב-יאָרליך 14 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 7 קראַנען.

אין אַזעלכעם ווערן דער אַרבעטס-פּאַרטיי דעם בלאַטטעם: פֿיר אַספּעקטן-אָננאַרן: נאַציאָנאַל-דעם 20 קראַנען, האַלב-יאָרליך 10 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 5 קראַנען. פֿיר דאָס אָיסלאַנד: נאַציאָנאַל-דעם 28 קראַנען, האַלב-יאָרליך 14 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 7 קראַנען.

אין אַזעלכעם ווערן דער אַרבעטס-פּאַרטיי דעם בלאַטטעם: פֿיר אַספּעקטן-אָננאַרן: נאַציאָנאַל-דעם 20 קראַנען, האַלב-יאָרליך 10 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 5 קראַנען. פֿיר דאָס אָיסלאַנד: נאַציאָנאַל-דעם 28 קראַנען, האַלב-יאָרליך 14 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 7 קראַנען.

אין אַזעלכעם ווערן דער אַרבעטס-פּאַרטיי דעם בלאַטטעם: פֿיר אַספּעקטן-אָננאַרן: נאַציאָנאַל-דעם 20 קראַנען, האַלב-יאָרליך 10 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 5 קראַנען. פֿיר דאָס אָיסלאַנד: נאַציאָנאַל-דעם 28 קראַנען, האַלב-יאָרליך 14 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 7 קראַנען.

אין אַזעלכעם ווערן דער אַרבעטס-פּאַרטיי דעם בלאַטטעם: פֿיר אַספּעקטן-אָננאַרן: נאַציאָנאַל-דעם 20 קראַנען, האַלב-יאָרליך 10 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 5 קראַנען. פֿיר דאָס אָיסלאַנד: נאַציאָנאַל-דעם 28 קראַנען, האַלב-יאָרליך 14 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 7 קראַנען.

אין אַזעלכעם ווערן דער אַרבעטס-פּאַרטיי דעם בלאַטטעם: פֿיר אַספּעקטן-אָננאַרן: נאַציאָנאַל-דעם 20 קראַנען, האַלב-יאָרליך 10 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 5 קראַנען. פֿיר דאָס אָיסלאַנד: נאַציאָנאַל-דעם 28 קראַנען, האַלב-יאָרליך 14 קראַנען, פֿערטע-יאָרליך 7 קראַנען.

בלאזבאלגע
 צום ריטאלען שלאכטען
 פערנער "טהערמאס" פלא-
 שטן, אום שאנדריג וואר-
 מעס וואסער אהנע אויס-
 צו-ווארמען אויף דער
 שלאכטבריקע האבען צו
 קאנען, אין בעסטער קווא-
 ליטאט ערהאלטליך ביא

GEITNER und RAUSCH, Budapest, VI, Andrassy-ut 8/z.
 פרייע דער לונגעבלאזבאלגע: 11,50, 20, 30 קראנען.
 פרייע דער "טהערמאס" פלאשען: 12 קראנען.

Auswanderung unnötig! Verdienst für Jedermann!
 durch Stricken auf den neuesten Schmelzstrickmaschinen.
 Prospekte gratis. Generalvertretung der Ersten Ungarischen Strickmaschinenfabrik.
Budapest, Hegedüs Sándor-u 24, II/15.
 Unentbehrlich in jedem Haushalte. Vertreter werden überall gesucht.

איבעראשענדע נייעס!
 דאס אינטערעסאנטסטע, ענטפערונדסטע און שאנענדסטע פאר יעדען יוד צו לעזען איז דער דעטעקטיוו-ראמאן **יודישער שערלאך האלמעס** (מאקס שפיצקאפף).
 יעדע וואך ערשיינט אין העפט, וועלכעס ענטהאלט איין נאנצע אבגעשאטענע שטאנדע ערצעהלונג איבער די וואונדער-טהאטען פון דעם בערוהמען ווינער דעטעקטיוו מאקס שפיצקאפף.
יעדעס העפט איז אילוסטרירט.
 ביי אונדז זענען ערשינען 12 העפטע מיט אילוסטרירטע אינהאלט: (1) גערויבט צו דער שמש, (2) באקאנטע פערשער, (3) עליה דם, (4) א דעטהוועלדאפטער מארד, (5) דער שמונה לער, (6) דאס נעפעלשטע טעסטאמענט, (7) דער שפיץ, (8) דער מעדען-הענדלער, (9) דער באנק-אינבערער, (10) די קינדער-מעדערין, (11) דער טוישען-גרעכער, (12) נערווייטסטע פון א מיליאנער. - פרייע פער העפט 20 העללער.
Jüdischen Roman-Verlag, Krakau, Grodgasse 62.
 פערטערטער ווערדען ענוכט, נרויסער ראכט.

פיר ברוכליידענדע
 ראדיקאלע הילפע
אָהנע אָפּעראַציען!
 פערלאנגען זיא גראטס
 אונד פראנקא דיא נייא
 ערשיינענע בראשירע דעס
M. Freylich,
 Erfinder der k. k. patentirten Bandagen,
Lemberg, Grodecka 35.
 דיא ליידענדען מיסטען ביא מיר פערזאנליך ערשיינען אונד איינע טאנע פערבלייבען בעהוסס בעלעהרונג אונד צוועקק-מאסטער אלעטונג דער באנדאזשע.

Militär-Angelegenheiten,
Reklamationen, Enthebungen von Waffenübungen auf gesetzlichem Wege
 für sämtliche Militärflichtigen, in Heiraths-, (Dispensations-), Staats-Bürgerrecht-, Zuständigkeits-Angelegenheiten, beschafft allerlei Dokumente, treibt aussenstehende Forderungen ein, übernimmt Nachforschungen in Privatangelegenheiten im In- und Auslande, interveniert in Schaaklizenzen, Tabak-(Trafik-)schungen in Privatangelegenheiten im In- und Auslande, interveniert in Schaaklizenzen, Tabak-(Trafik-)schungen in Privatangelegenheiten, urgiert in sämtlichen kön. ung. Ministerien, Finanzdirektionen, als auch bei allen in der Haupt- und Residenzstadt befindlichen Ämtern das
"Értesítési iroda" (Gegründet 1888.)
Budapest, VI, Vácikörút 19.
 Gegründet 1888. Vis-a-vis der Basillika. (Retourmarke.)
 Anskünfte gratis.

Igmándi
 ביטטערוואסער
 ביינש דען פערדארבעטען מאנען אין 2-3 שטונדען פאלקאסטען אין ארדנונג. דעסטען נעברויך אום איין ווארער זענען פיר מאנעליידענדע, איבעראל ערהאלטליך און קליינע אונד גראסען פלאשען.
 Druck von FRIED & KRAKAUER, Budapest, Pfeifergasse Nr. 10.

אתרוגים, לולבים והדסים
 פון פאריז אונד אהיק, מאן ווענדען זיך פערטוינענשאַלל און נעפערטיגט פירמא, דיא פון מעהרערען נאונס וצדוקים עמפפאָהלען ווידע, פרייע פער שטיק: אתרוגים נומער I פלי 1,35, נומ' II פלי 1,10, נומ' III 70 קרי, נומ' IV 85 קרי, צום איינזענען אונד נוי סוכה 100 שטיק 10 פלי, מוכחים פון 2 פלי איינפוארטס, לולבים נעוואַהלשע כשר פער שטיק 25 קרי, מוכחים 40 קרי, שבמוכחים ביי 1 פלי, 100 שטיק אַרנינאל 12 פלי, הדסים 100 שטיק אַרנינאל 1,50 פלי, נעוואַהלש 2,50 פלי, תלה על תלה 4 פלי, פער-וענדע נענען אונאבע, רעסט נאכנאמע, אַרנינאל נענען 5% נוצען, איינע נידהייט ערהאלטען מינע ג' קונדען גראטס אונד פראנקא, אונד צוואר אין דרוק פערפאסט: "וויכטי-גע פאַרויכטס-מאסרענעלן פיר אתרוגים-האַנדלער".
 נייע קונדען בעקאסטען דיעס ביא דער וענדונג ביינעלענט, - דאס וויד יעדעס לשות מכתרו דיענען אונד יעדער וויד מיר דאסיר דאנקבאר זיין.
Majer Weiberger, Triest, poste restante.

Grojerkäse und **Halbmenthaler**, welcher unter strenger Aufsicht erzeugt wird und jeder Sendung ein orth. beilegt ist, offerirt **Silberstein Adolf**, Käsefabrikant, **Nyitra**.

50. Kr. Wochenlohn oder 50-60% Provison erhält Jeder, der den **Vertrieb** meiner **Aluminiumschilder** u. **Waaren** übernimmt. Vertretung wird auch als Nebenbeschäftigung übertragen. Aluminium-Waaren sind spielend leicht verkäuflich. Auskunft und Muster gratis. Es versäume daher Niemand, anzufragen. Adresse: **Anton Hruby in Müglitz, Mähren.**
 Wenn Sie aus **LÖCHERIGEN** Strümpfen **GANZE** machen wollen, so kaufen Sie unbedingt eine **ECHT amerikanische Stopfmaschine** mit Frankozusendung und Beschreibung um **3 Kronen 50 Heller**. Ausschliessliche Niederlage: **BRÜDER WIEG, Budapest, V., Deák Ferencz-utca 16.**

נערוואזע און שוואכעפֿאַהיגע קינדער
 ערהאלטען ביא מיר פאכגעמאסטע אונטערזוכט, שטייען דעליקאטע ערצעהונג אונד פאללע פענאָן.
Kelemen Ignác, Heilpädagóg, BUDAPEST, István-út 29.

Wiesel Adolf, Budapest, Váci-körút 47. (Preis cour. franco.)
 Für jede Mücke, ferner für Bade-Einrichtungen in Privathäusern eignen sich am vorzüglichsten die königlich ausschliesslich patentirten, sich rasch erhitzen den **Wanzen** des Fabrikanten

איינע פראַבע-בעשטעלונג געניגט
 צור איבערזענונג פון דער פרימא קוואליטאט מינער ועלכווארען, דיא אין מינער אויף עלעקטרישען בעשטייען נייא איינזענענע פאכריק בהכשר נמור אונד אונטער שטאנדער אויפזיכט דעס היעוונען אַרטה' בייז ערצייגט ווערדען, און ליעפערע אללע סארטען סאלאמי, ועלכ' און ווארטשווארען אייסטעס בילליג, יעדער וענדונג וויד אַרטה' הכשר ביינעלענט. פרייקוואנט גראטס און פראנקא.
Schwarz Ignác,
I. Miskolzer Selohwaarenfabrik mit elektr. Betrieb, Miskoloz.

פערטיגע קיידער אָהנע שעטנו!
 Empfehle mein reichsortirtes Lager von Herren-, Knaben- und Kinder-Anzügen, wie auch Überzieher und Winterroëke **שעטנו** Refrenz: הרב הני אבריק בודאפעסט. Preis staunend billig. Bestellungen nach Maass werden (mit Ausnahme von Wäsche) binnen 24 Stunden effektuert.
Ullmann Samu, Herrenschneider, Budapest, Dob-utca 20.

Volkswirthschaft.
 נעטרידע-געשאַפט 31. אייגוסט.
 דאס איינזענע און ווינען וואר מאסט, דיא קייפלוסט נומ, דיא שטימנו פסט, עס ווארדען 40. מווענד מט' צו 10-5 ה' טהיערערען פרייען פערקייט.

נייער ווייזע		פערטער		פערטער		פערטער	
מאשקאער	פערטער	מאשקאער	פערטער	מאשקאער	פערטער	מאשקאער	פערטער
21 80	22 30	22	22 50	21 90	22 40	21 90	22 50
21 90	22 40	22 10	22 60	22	22 50	22	22 60
22 00	22 55	22 25	22 95	22 15	22 65	22 15	22 75
22 35	22 95	22 45	23 05	22 45	23 05	22 35	23 05
		22 65	23 15				

ק פון פון 18 ק' 25 ק' 18 ק' 75 ק' ה.
 הא פער פון 16 ק' - ביי 16 ק' 60 ק' ה.
 נערסטע פוסטער פון 15 ק' 15 ביי 15 ק' 85 ק' ה.
 שערטיגע שאט 6 ט הוינער פערקעהר.
 ווייזע פער אקטאבער ק' 22.86 ביי 22.88.
 הא פער פער אקטאבער ק' 16.04 ביי 16.06.
 קא הילרע פער אייגוסט 1908 ק' 32.45 ביי 32.70.
 ש פיר פוסט, מאן בעזעהלעט: ראג-שפיראוס אונטערשטייעט - 59. - ביי 60. קראנען.
 - ווינער שלאכט-פיעהמארקט.

ווייזע 31. אייגוסט, דער איינזענע בעטונג 5256 שטיק, אונד צוואר 3725 שטיק אונד נארישער, 274 שטיק נאליצישישער און 1357 שטיק דייטשישער ראסע, דארטער 1368 שטיק ביינדיל פיעה. איינפאלגע מעהר - איינזענע פרייע ביליגען. - מאן בעזעהלעט: אונד נארישע אַכסען צו קראנען 46-88, נאליצישישע צו קראנען 66-90, דייטשישע צו קראנען 60-92. (אללעס פער 100 ק' לאַגראס.)

קאנקורענץ
 אין דער היעוונען אַרטה' נעמינע אונד דיא שטעללע איינעם שויב ומויין, דער צונוליך נוסער בעל תפילה וריש וקורא זיין מוסס, זאפארט, שפאטע-טענס ריח מרחשוון בעליל צו בעזעצען, נעהאלט 16 קרא-נען פער וואכע אונד 60 קראנען פיר דאס פאַרבעטען און דען יום הוראס, וואונען אונד איבליגע נעבענאוינאקאסטען, בעזעכער, וועלכע תרת הוראח פון 3 אנטערקאנטען אַרטה' רבנים בעזעצען, קאנען צור פראכע ערשיינען, שפענען ווער-דען יעדאד נור דעם אקצעפטירטען פערניטעט, פאַרצויליכער בעית ומוהל ערהאלט 20 קראנען פער וואכע.
 היק צחק אויך גרינבערער, רהיק.
Grünberger Ignác, hitk. elnök, Egyek.

קאנקורענץ
 דיא מאנדאקער אַרטה' נעמינע ווכט איינען שיכטענע ביי על יין בעליל, ועלבער מוסס איין ורא שמים מריבס זיין, האנאראר 150 קראנען, רעפלקע-מאנטען מיסטען אויף איינען שבת צור פראכע ערשיינען אונד מיט וישטענעניגסטען פערזעהנען זיין, דעם אקצעפטירטען ווערדען דיא שפענען רעטורנירט.
Marton Welsz, Vorsteher, Mándok, Szabolcsm.
 26 יאהרונער מאנען, דער דער אונדארישען, דייטשישען, סלאווא-קישען אונד ליהודי-שפראכען מאסט, איז, 5 יאהרע און שפירטום, אונד נעטרידע-אנאראח, נעשלאשט
אלס בוכהאלטער
 טהאטי וואר, ווכט איינשטעללונג, ווא שבוויט נעשפערט, נעהאלטס-אנשפירן מאסט, נעהאלליגע אנטראנע און
Fixler Mór, Bustyaháza.

Junger Mann, orthodoxer Handelsschüler, im Hebräischen bewandert, spricht Französisch, sucht in Budapest für Bezahlung oder Mittagkost Lektionen. Briefe unter „Orthodox“ an die Adm dieses Blattes

Einen Knaben suche ich zu meinen 3 Kindern (1 Knabe, der die III. Volksschule nebst **רשי** und **חומש** lernen soll, 1 Knabe ist Anfänger, 1 Mädchen hat die IV. Volksschulklasse zu machen. Der Knabe muss ein **שמש** sein, streng religiös sein und sich verpflichten, die Kinder zur Prüfung zu stellen. Jahresgehalt 400 Kronen und ganze Verpflegung. Im Sommer kann Derjenige bei freier Zeit sich beim Holzgeschäft einüben. Offerte sammt Zeugnissen sind zu senden an:
Weissberger Lipót, Koskóoz, Zemplén megye.

איינען בחור
 ייש, דער דיא פאליטיקאס האט, נמרא, חומש, רשי אונד ברנערשולען צו איינזענענען, ווכט איך צו 8 אָדער 4 קינד-דעין, יאהרעסנעהאלט 320 קראנען אונד נאנצע פערפאלע-נונג, דיא שטעללע אונד יע עהער צו בעזעצען, ארעסטע:
Welsz Adolf, O-Malomsok, Győr megye.

פאַר דעם פריהשטיק איין האלבעס גלאז שמידטהויערשעס
 LEOPOLD GROSZBERG.
 Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: LEOPOLD GROSZBERG.

דעם אדוואקאטען עמאנועל קאר אס א א יזט, דארטער אללערדינגס אויך דיא ניערדיגען פאלקס-שיכטען האבען זיך דיא עהעמאלדיגען שילער דער "אלליאנס איזאעליט" אין דען קאפף געזעצט, פיר איינען יודען אויס סמירנא, איינען געוויסען מאזיליא נויסיס, דער איינע צייט לאנג שריי-בער ביים גענעראל אינשפעקטאר הוכסיין הלמי פאשא וואר, שציטמונג צו מאכען, דאס מאן היער איינען איינהיימישען איינעם פרעמדען פאן-ציעהט, איזט זעלבסטערשאנדליך, אונד זא איזט דען אויך אנצוהעמען, דאס דער סמיר-נאער געגענקאנדידאט וועגט אויסזוכט האט, אינס מירקישע פארלאמענט געוואהלט צו ווערדען, עס ווארדע דעס האלב איינע פערזאמלונג דער יונ-גען שפאניאלען געשפערענט, וואכייא עס צו שטא-הונגען ראקעסער ארט קאס, אין דער נאכט ווערדערהאלטען זיך דיא וויסען פארגאנגע פאר דעם האמעל "אלימפאס-פאלאס", אלס איין מרוםס יונגער לייטע אין שמהרופע אויף דען אדווא-קאטען קאראססא אויסבראך, וואהרענד דיא מעה-צאהל האברופע אויסשמיסעס, באלד וואר איינע פריגעלייא איס נאנגע, וואכייא מעהרערע גראסע שפיגעלשיבען איינגעשלאגען אונד מישע אונד זעסעל צערבראכען ווארדען, אונד נור דעם בעזאנגענען איינשרייסען איינער אנצאהל אפ-ציערע אונד דער פאליצייא איזט עס צו דאנקען, ווען דיא שטרייטערען נאך איינער האלבען שטונ-דע געטרענגט ווארדען, בעמערקענסווערטה איזט, דאס ווערדע דער איינע נאך דער אנדערע קאנדידאט איין וואהל-פאראמס אויפגעשטעלט אונד פער-אפגעמיליכט האט; דיא מאסען לאסען זיך אין געדאדעצו לאכערליכער ווייזע הינרייסען, אהגע צו פערשמעהען, צו וועלכעס צוועקען זיא אייגענט-קונדענענען פראנשאטאלען; איבערהויפט מאכט זיך אונסער דען ווען היער איינע אייגענע בע-וועגונג בעמערקבאר, דיא זיך בעזאנדרעס גענען דאס נאר צו ועהר איבערהאנדעהמענדע פרא-טעקציאנסוועזען וויכעטע, דאס אין געוויסען קריי-זען אויסגעאיכט ווירד.

(געבורטען אונד שטער- בעפאללע אין דען וועל- שטאדטען) אין איינעם בעריכטע דער ווענער מאניסטראטס אבטהיילונג פיר שטאטיכטיק פיר-דעט זיך דיא יאהרליך וועדערקעהרענדע צוואם-מענשמעללונג דער געבורטען אונד שטערבע-פאללע פאן 64 גראסען שטארטען וואהרענד דעם יאהרעס 1907. דיא גראסעטע שטארט דער וועלט איזט לאנדאן מיט 4,758,218 איינ-וואהנערן, אויף יע 1000 איינוואהנער ענטפאל-לען 25'6 געבורטען אונד 14'6 שטערבעפאללע. נעוויאק קאמט אן צווייטער שטעללע מיט 4,285,485 איינוואהנערן אונד 28'2 געבורטען, 18'6 שטערבעפאללען, מעהר אלס צווייא מיליאן-גען איינוואהנער האבען ווייטער פארטו, שיקאגא אונד בערלין מיט 18'6, 18'8, בעציעהונגסווייזע 15'4 שטערבעפאללען, ווען האטעט 1,979,003 איינוואהנער מיט 24'8 געבורטען אונד 17'8 שטערבעפאללען אלזא איינע געבורטען איבערשויס פאן 7'6. דיא גראסעטע געבורטעראטע, נאמליך 44'2, ווייזט קאירא בעצוגליך דער איינהיי-מישען אויף (18'8) בעצוגליך דער פרעמדען, דאן פאלגט עבענפאללס פיר דיא איינהיימישען אלע-קאנדריען מיט 40'9; דעם צינאכט שטעהט נירנבערג מיט 39'8. דיא גערינסטע געבורטע-ראטע ווייזען פארז (18'6), בריסעל (17'6) אונד לאן (16'9) אויף, דיא מייסטען שטערבעפאללע האטען קאירא (88'4) אונד אלעקסאנדריען (86'8) בעצוגליך דער איינהיימישען, אבגעזעהען פאן דיעזען אויס דען דארטיגען שלעכטען געזונד-הייטספעהרהאלטניסען זיך ערגעבענדען אונד-געלאמסטיקייטען ווייזען מאסקו 27'5, סאדריד 27'2, לייפציג 25'3, ראטטערדאם 24'2, אדעססא 22'4 אונד ברעסלוי 22'8 אויף.

(כליינע נאכריכטען) דער 48-ער האנוועד יא-זעף שאן איזט אין לאדאסוויץ אויס האהען אלטער פאן 101 יאהרען געשטארבען, ער וואר ביא דער ערשטירמונג פאן 6 ען איינער דער ערסטע, וועלכע דיא פעסטונגס-מייטען ערקלעטערטען. דיא צוקקער-קארטעלל אין ווען האט איינע דעראבעזעצונג דער צוקקער-

פרייזע אום איינע קראנע פער מעטערצו בעשלאסען. אויף דער ליינע דער לאקאלבאהן דיא נויט צו ווא-מאן שרייבן דער עראיינעטע זיך איינע ענטגלייזונג פאן זעכס לאסט-וואנגאנס, דיא ערשטירמונג ווארדען. אויף דעם הויפט-באהנהאפע אין פרוססבורג איזט געסטען איין בראנד אויסגעבראכען, דער דיא בייזען גראסען, מיט ווארען געפילטען אויפגאהמס-מאנאוועל איינאשערטע. אויך 13 בעלאדענע וואנגאנס זינד פערבראנט. דער שאדען ווירד אויף מעהרערע מיליאנען קראנען גע-שאצט.

פראנץ יאזעף ביטערליכער

דער יודע סאפיר אונד קאיוער יאזעף II.

איבערמארגען, 4. סעפטעמבער, ווערדען עס גענויא 50 יאהרע, זייטדעם דער וועלט-בעקאנטע הומאריסטישע שריפטשטעללער מיט סאפיר אים אלטער פאן 68 יאהרען געשטארבען איזט. אויס דיעזעס אלטסטע פערזאנלעכעט דר' אדאלף קארוט אים "פ"ל" איינען לאנגען אויפזאטן איבער סאפיר'ס בעציעהונגען צו אונ-גארן, ער ווארדע אום 8. פעבער 1795 אין לא-וואש-בערעניני געבאדען אונד האט אויך שפאטער אלס ער נאך דעם אויסלאנדע געריכטע אונד זיינען גלויבען וועכעלשע, זיינעם פאטערלאנדע איין ליעבעפאללעס אנדענקען בע-וואהרט.

וואס אין דעם אויפזאטע קארוט'ס איבער דען פשוט מיט סאפיר געזאגט ווירד, אינערעסירט אונס וועיגער, אלס דאסיעניגע, וואס דיעזער זעלבסט פאן זיינעם גראסס-פאטער אין זיינען הינטערלאסענען שריפטען ערצאהלט:

איך מוסס ביא מיינעם גראספאטער אנ-פאנגען, אונד דאמיט פערבינדעט זיך זאגדערבא-רערווייזע דער נאמע קאיוער יאזעף II. דען נאמען סאפיר האט מייין גראספאטער אנגעקאממען, אלס אויף בעפעהל דיעזעס קאיוערס דיא איזראעלישען פאמיליע-נאמען אנגעקאמען מיסטען. מייין גראספאטער היעסס איזראעל איזראעל. אלס דיא פערזאנלונג דער פא-מיליע-נאמען אינס וועיק געזעצט ווארדע, בע-רועף איהן דער עהעמאלגע שמוהליכער צו זיך אונד פראנטע איהן, וויא ער הייסען וואללע. מייין גראספאטער וואוסטע עס אנפאנגס זעלבסט ניכט, דאך דא ער איינען זיעגלרינג אלס ערב-שטיק אן זיינעם ציגע-פוינגער מרוג, אין דעם איין סאפיר זאסט, זא זאגטע דער שמוהליכער הייסען זיא זיך סאפיר. אונד זא געטאה עס. אלליין איינע נאך אינערעסירטע אונד בעציעהונג פערקניפטע דאס אנדענקען אן מיינען גראסס-פאטער ביא מיר מיט קאיוער יאזעף.

ער לעבטע פריהער אין משהויר, איינעם גאנץ קליינען ארט יענויטס שמוהליכעסענבורגס. ער וואר רייך, זעהר רייך, אורזאכע גענוג, דאס איהן דיא מויערן האסעטען, דען הייטע קאס פערענין אונד האטע קיין געלד אונד ליעס זיך פאן איהם געלד אויף זיינע נאכטע וויינפעכטונג געבען. מארגען קאס יאזשי אונד ליעס זיך פאן איהם געלד אויף זיינע נאכטע שאפואללע גע-בען, איבערמארגען קאס משקא אינד ליעס זיך פאן איהם געלד אויף זיינע נאכטע קארנע-ע-נמע געבען אויף זי ווי ווען אבער דיא צייט קאס, ווא דער וויין געקעלערט, דיא וואללע געשארען אונד דאס קארן איינגעפיהרט ווארדע, דיא וואלל-טען פערענין אונד יאזשי אונד-מישקא קיין געלד בעצאהלען, אבער אויך קיינען וויין קיינע וואללע אונד קיין קארן אן דען "זשוד" געבען, זאגנדרען דאסזעלבע אן אנדערע פיר באארעס געלד פער-קייפען, אונד דא ווארדע דער "זשוד" געפלוכט אונד בעשמשט אונד פערלאסערט, אונד זא קאס'ס, דאס אין איינער שאנגען נאכט דאס הויז מיינעם גראספאטערס בראנטע אונד ניעמאנד לאשע אונד ניעמאנד דורפטע לאשען, אונד פערענין אונד יאזשי אונד מישקא גלויבטען, דאס

שיל-ענדיך דעם זשוד'ן ווארע אויך פער-בראנט, עס וואר אבער נויכט זא.

מייין גראספאטער בייטע דאס הויז אום משויער באכע וועיער אויף, אינד זעהע דא, עס בראנטע וועיער, ציפאלליג, גאנץ ציפאלליג, אונד אללע, דיא לאשען זאלטען, לאכען, צו-פאלליג, גאנץ ציפאלליג, אונד מינע גראספאט-טער נאחם איהרע צווייא קינדער אויף דען רוק-קען אונד מייין גראספאטער נאחם עטוואס פאן-לידערעס, נאמליך איינען גראסען זאקס פאלל-הוקאמען אונד ערעלשטייגען, אונד ווארף איהן היימליך אין איינען טיפען, פערפאללענען ברונ-נען, דער אין זיינעם נארטען וואר, אונד זיא ליעסען הויז אונד האף ברענגען, זיא בעקאמען אין גאנץ משיור קיין אבדאך אונד זיא וואנדער-טען אין פונסטערער נאכט, נור שוואך פאן דער העללע איהרעס בעציעהונגען הייזענס בעלייב-טעט. זיא וואנדערטען דיא נאכט דורך, אבגע-בראנט, מיט צווייא קליינען קינדער, אינד זיא וואנדערטען ביז שמוהליכעסען ענטגלייזונג אונד זיא פאכען אנס מהאר אונד יאטמערטען אונד דיא קינדער ווינעלשען אונד זיא ערהעל-טען צור אנטווארט: "איין זשודי דארף אין דער נאכט ניכט אין דיעזער קאנגליכען פריי-שטאט זיין"

דיא ליעסס מייין גראספאטער זיין ווייב אונד זיינע קינדער אין דעם הויזע איינעם פון-שעיס פאר דער שטאט, ביא דעם ער שטעטס פישע קופטע, אונד זאגטע איהר:

- איך געהע נאך ווייזען זיא פראנטע:

- צו וועם וויללסט דא געהען אין ווייזען?

אונד ער זאגטע:

- איך ווייסס שאן צו וועם איך געהען ווערדע, איך ווערדע געהען צום קאיוער יאזעף.

אונד ער קאס נאך ווען אונד ער קאס ביז צום קאיוער יאזעף, דיא פערזאנליכקייט מיינעם גראספאטערס וואר געוויינענער אונד איינפאקאנט, זיין וועזען געדאדע אונד אפגען אונד ער מוסס-טע זיך וואהל פערדיענסטע ערווארבען האבען, רעד קאיוער יאזעף קאנטע איהן, ער האטעט וואהל ביא רעקרוטירונגען, ביא מיליטאר-שפ-טאלערן, ביא רעגולירונג דער זאגענאנטען טא-לעראנצ-געלדער (ער וואר שטייער-איינגעהער אים קאמיטאט) זיך פערדיענסטע געזאממעלט, אונד ווייסס עס ניכט מעהר זא גענויא; אבער עס געניגט, דאס ער צוריקקאם אונד פאס קאיוער יאזעף דיא דאזומאל קיים גלויבליכע ננאדריגע אויסצייכנינג בעקאס, זיך אין דער קאנגלי פריי-שטאט אנזאסט צו מאכען.

מייין גראספאטער קעהרע מיט דיעזעס ננאדענברעעע קאיוער יאזעףס צוריק, אלליין יעצט, ווא עס איהם פרייא שאנד, דיא צו וואהנען זאגטע ער: "איך ווילל ניכט דא וואה-נען" אונד ער צאג נאך לאוואש-בערעניג, נאכ-דעם ער אין איינער גינסטיגען נאכט זיינע דוקא-טען האלמע אונד אין לאוואש-בערעניג אין נייעס הויז צו גרינדען בעגאנן.

פערלאזונג

- אונגארישע ראטהע קריג-לאזען -
ביא דער געסטערן אבגעהאלטענען 63. פערלאזונג ווארדען פאלגענדע נומערען געצאגען: אין דער פראמע-ציעהונג געוויינט דען הויפט-רעפערע 20,000 ק' סעריע 7114 נומ' 92; יע 2000 ק' ס' 835; אונד 49 ס' 7278; 68; יע 200 ק' ס' 125; 48; ס' 5646; 29; יע 100 ק': 46-2638, 71-2239, 21-2045, 4-1284, 18-851, 70-2748, 100-3074, 2-3531, 34-3638, 66-3764, 61-4193, 5-4444, 78-5107, 14-6395, 3-6832, 28-7145, 98-6869, 92-7837, 63-7676, 57-7857 (שלוסס פאלגט).

באזיליקא-דאמבור-לאזען

דיא ציעהונג דער 47. פערלאזונג דער באזיליקא-דאמבור-לאזען האט געסטערן שטאטסגעזונדען, דער הויפט-מרעסער פאן 20,000 ק' ענטפאל אויף ס' 1772; 61; יע 1000 ק' ס' 4896; 8; ס' 4945; 79; יע 200 ק':

